

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen elementX Finland Oy:n kaivosvarauksesta Uudellemaalle

### Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Lohikosken /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 488/2022 vp:

Miten nykylain voimassaolon aikana turvataan Uudenmaan alueet laajalta kaivostoiminnalta ja varmistetaan, ettei varauspäättös johda malminetsintälupaan,

miten poistetaan varauspäättöksen aiheuttama vuosien epävarmuus ja

miten parannetaan tiedonsaantia kaivoshankkeiden aikaisessa vaiheessa niin, että ihmisillä on aito mahdollisuus vaikuttaa ympäristöään koskevaan päätöksentekoon perustuslain turvaamalla tavalla?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Voimassa olevassa kaivoslaissa ei ole varauksia koskevia alueellisia rajoituksia, eli varausalue voi kattaa myös sellaisia alueita, joille malminetsintälupaa ei myönnetä. Malminetsintää ei saa tehdä esimerkiksi asuin- tai julkisten rakennusten lähistössä, liikenne- tai kulkuväylillä taikka puolustusvoimien käytössä olevalla alueella. Yleisesti voidaan todeta, että varausalue kattaa pääsääntöisesti huomattavasti suuremman alueen kuin mille mahdollinen malminetsintälupahakemus myöhemmin kohdistuu. Varausilmoituksen nojalla ei saa tehdä maastotutkimuksia, jotka ylittävät ns. jokamiehenoikeuden.

Varaus raukeaa automaattisesti varausajan kuluttua, ellei varaaja jätä malminetsintälupahakemusta. Varaus on voimassa olevan lain mukaan enintään kaksi vuotta varausilmoituksen jättämisaikankohdasta, eikä sille voi hakea jatkoaikaa.

Kaivoslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä HE 126/2022 esitetään varausmekanismia koskevia muutoksia: otetaan käyttöön varausaluetta koskeva veronluonteinen maksu (varausmaksu), varausaika lyhennetään lähtökohtaisesti yhteen vuoteen ja varausalueen ulkopuolelle rajataan alueet, joilla ei voi tehdä malminetsintää, sekä kansallis- ja luonnonpuistot. Lisäksi varaaja velvoitetaan tiedottamaan alueen kuntia varausilmoituksen jättämisestä, jotta tieto asiasta saavuttaa nämä ennen kaivosviranomaisen päätöstä asiasta.

Tiedonsaantia ehdotetaan hallituksen esityksessä HE 126/2022 parannettavaksi velvoittamalla toiminnanharjoittajat järjestämään vuosittain yleisölle avoimen tilaisuuden malminetsintä- ja kaivosluvista. Tilaisuuksien tarkoituksena on lisätä toiminnan vaikutusalueen maanomistajien, yrittäjien ja asukkaiden tiedonsaantioikeutta sekä mahdollistaa avoin vuorovaikutus vaikutusalueen maanomistajien ja muiden toiminnan vaikutuspiirissä olevien tahojen sekä toiminnanharjoittajien välistä vuorovaikutusta. Kallanhuuhdonnan osalta kaivosviranomainen järjestäisi vastaavasti tilaisuuden koko kallanhuuhdontatoimintaa koskien. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että kaivosviranomaisen olisi osana kaivoslupahakemuksen käsittelyä järjestettävä yleisölle avoin tilaisuus, jonka tarkoituksena olisi lisätä hakemuksen kohteena olevan kaivostoiminnan vaikutusalueen maanomistajien, yritysten ja asukkaiden tiedonsaantioikeutta sekä mahdollistaa avoin vuorovaikutus vaikutusalueen maanomistajien ja muiden toiminnan vaikutuspiirissä olevien tahojen, hakijan ja kaivosviranomaisen välistä vuorovaikutusta.

Tiedonsaantia kaivoslain mukaisissa asioissa on jo parannettu joulukuussa 2020 voimaan tulleella kaivoslain muutoksella 966/2020, jolla yleislakien muuttumisen johdosta tehtiin tarkistuksia kaivoslain julkista kuuluttamista ja muutoksenhakua koskeviin säännöksiin.

Helsingissä 14.10.2022

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

**VN/26010/2022-TEM-2**

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: